

Sygn. akt I ACz 340/17

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wojciech Kościółek (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2017 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa L. B.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...)w K.

o ustalenie

na skutek zażalenia powódki L. B.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 19 stycznia 2017 roku, sygn. akt I C 1903/16

postanawia:

I. odrzucić zażalenie na postanowienie o odmowie zwolnienia powódki od kosztów sądowych;

II. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I ACz 340/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek powódki o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że z oświadczenia majątkowego powódki wynika, że prowadzi ona gospodarstwo domowe sama. Wraz z byłym mężem oraz synem jest właścicielką nieruchomości o pow. 8,96 a zabudowanej domem mieszkalnym o pow. 250 m⁽²⁾, gdzie ma przyznany jeden pokój. Ponadto jej własność stanowi nieruchomość rolna o pow. 27,52 a, nieruchomości - pola o pow. 530 m⁽²⁾ oraz o pow. 470 m⁽²⁾ przy ul. (...) w K., a także lokal stanowiący salon fryzjersko-kosmetyczny przy ul. (...) w K. o pow. 116 m⁽²⁾, którego wartość powódka wskazała na 1.000.000 zł. Powódka jest także właścicielką dwóch miejsc postojowych przy w/w lokalu. Powódka otrzymuje miesięczną rentę w wysokości 632,76 zł; z tytułu czynszu, opłat za prąd, gaz, telefon, radio, telewizor i ZUS ponosi miesięcznie wydatki w kwocie ok. 2.500 zł. Ponadto spłaca kredyt w kwocie 75.000 zł, którego miesięczna rata wynosi 1.311 zł.

Taka sytuacja majątkowa powódki nie uzasadnia w ocenie Sądu Okręgowego ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Powódka posiada znaczny majątek, szereg nieruchomości, w tym jedną budowlaną, trzy działki rolne, dwa miejsca postojowe i zakład fryzjersko-kosmetyczny (116 m²). Jedną z nieruchomości sama powódka wyceniła na kwotę 1.000.000 zł. Powódka prowadziła działalność gospodarczą, a obecnie otrzymuje rentę w kwocie 632,76 zł. Została uznana za osobę posiadającą zdolność kredytową, skoro udzielono jej kilku kredytów i korzysta z limitu na karcie kredytowej. Mając powyższe na uwadze powódka nie może zostać uznana za osobę niezamożną, lecz jest w stanie ponieść wynagrodzenie pełnomocnika bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny. Niezależnie od powyższego, zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w

sprawie uzna za potrzebny. Powódka, występując samodzielnie, nie ma problemu z wnoszeniem pism procesowych, prawidłowo i w terminie wykonuje wezwania kierowane do niej przez Sąd, a niniejsza sprawa w ocenie Sądu Okręgowego nie należy do skomplikowanych.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła powódka, zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 § 1 k.p.c., polegające na niewłaściwej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, skutkującej przyjęciem, że sytuacja finansowa powódki pozwala jej na poniesienie kosztów sądowych w sytuacji, gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego nakazuje przyjąć, że nie jest ona w stanie uiścić jakichkolwiek kosztów sądowych. Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie jej od kosztów sądowych oraz o ustanowienie dla niej pełnomocnika do niniejszej sprawy.

W uzasadnieniu zażalenia powódka wskazała, że prowadzona przez nią działalność gospodarcza nie przynosi zysków, a jedynie pozwala na pokrycie kosztów z nią związanych. Powódkę obciążają liczne koszty, w tym spłata kredytów. Ma ona córkę, która jeszcze się uczy, ale nie ma środków, by jej pomagać. Powódka nie posiada oszczędności i nie jest w stanie ich poczynić. Choć jest współwłaścicielką w 1/4 nieruchomości przy ul. (...) w K., to z uwagi na silny konflikt z byłym mężem nie ma możliwości korzystania z niego. Skarżąca podniosła, że w doktrynie i orzecznictwie zostało przesądzone, że samo posiadanie majątku w postaci nieruchomości nie determinuje odmowy zwolnienia od kosztów sądowych czy ustanowienia pełnomocnika, gdyż konieczne jest odniesienie się do uzyskiwanych dochodów i czerpanych korzyści. Powódka od grudnia 2013 r. nieprzerwanie przebywa na zwolnieniu lekarskim, co wpływa na jej zdolności zarobkowe i sytuację finansową. Skarżąca podkreśliła, że w wielu postępowaniach w ostatnim czasie była zwalniana od kosztów sądowych i ustanawiano dla niej pełnomocnika z urzędu, a jej sytuacja nie zmieniła się w stosunku do tamtych spraw.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazuje, że zażalenie w części, w jakiej dotyczyło odmowy zwolnienia od kosztów, podlegało odrzuceniu, ponieważ zaskarżone postanowienie dotyczyło jedynie odmowy przyznania powódce pełnomocnika z urzędu, a co do sformułowanego przez nią wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych Sąd pierwszej instancji jeszcze nie rozstrzygnął. Sąd Okręgowy rozstrzygnie dopiero w tym przedmiocie. Wobec tego, z uwagi na brak substratu zaskarżenia, zażalenie w tym zakresie należało odrzucić w punkcie I sentencji jako niedopuszczalne na zasadzie art. 370 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zażalenie powódki na postanowienie w przedmiocie odmowy pełnomocnika z urzędu okazało się bezzasadne. Zgodnie z art. 117 § 2 k.p.c. w zw. z art. 117 § 5 k.p.c. osoba fizyczna, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, a Sąd uzna udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie za potrzebny. Ze złożonego przez powódkę oświadczenia oraz dołączonych do niego dokumentów nie wynika, aby nie była ona w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia pełnomocnika bez uszczerbku koniecznego utrzymania. Jak trafnie zauważył Sąd Okręgowy, powódka posiada dość duży majątek i stałe źródło dochodu, które może przeznaczyć na ten cel. Niewątpliwie dochody powódki są niskie, lecz stałe, a powódka posiada znaczny majątek, w skład którego wchodzi kilka nieruchomości. Powódka może czerpać z nich dochody, choćby wynajmując je lub wydzierżawiając. Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę, że powódka jest jedynie współwłaścicielką nieruchomości przy ul. (...), a na skutek konfliktu z byłym mężem korzystanie przez nią z nieruchomości jest utrudnione, jednak nie zmienia to faktu, że udział we współwłasności wchodzi w skład jej majątku. Co więcej, powódka jest właścicielką nieruchomości rolnej, której nie wykorzystuje, a którą mogłaby sprzedać lub wynająć. Do powódki należy także lokal przy ul. (...) w K. wraz z dwoma miejscami parkingowymi, wart wraz z powiązaniem z nim udziałem w użytkowaniu wieczystym gruntu według oświadczenia powódki ok. 1.000.000 złotych. Powódka podała w oświadczeniu, że nie wykorzystuje go do celów mieszkaniowych, prowadzi w nim natomiast działalność gospodarczą. Jako że do lokalu przynależą dwa miejsca parkingowe, powódka

może je wynająć i z tego choćby źródła osiągnąć dochód potrzebny na pokrycie wynagrodzenia pełnomocnika, jeśli uważa, że potrzebuje w niniejszej sprawie jego pomocy. Brak woli powódki, by zbyć choćby część majątku, który ma niewątpliwie dużą wartość rynkową, nie może uzasadniać uznania jej za osobę, która nie może ponieść kosztów wynagrodzenia pełnomocnika. Okoliczność, że powódka spłaca pożyczki zaciągane w instytucjach kredytowych, świadczy o tym, że ma ona zdolność kredytową i może w oparciu o posiadany majątek uzyskać niezbędne środki. W ocenie Sądu Apelacyjnego niezasadny jest również argument powódki, iż sądy przyznawały jej pełnomocników z urzędu w innych sprawach – ocena taka dokonywana jest bowiem w realiach każdej konkretnej sprawy, a Sąd Apelacyjny nie jest związany innymi postanowieniami w podobnym przedmiocie.

Nie zachodzi zatem potrzeba oceny, czy udział w sprawie pełnomocnika z urzędu byłby w ocenie Sądu potrzebny.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. oddalił zażalenie powódki (pkt II sentencji).